

НЕОБХОДИМОСТЬ И УСЛОВИЯ ВОЗОБНОВЛЕНИЯ КРЕДИТОВАНИЯ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УКРАИНЕ

Аннотация. В статье рассматриваются актуальные проблемы возобновления банковского кредитования для обеспечения устойчивого экономического роста, провозглашенного Правительством Украины как стратегическая цель. Указаны условия, необходимые для направления кредитных потоков в приоритетные для развития отрасли экономики. Доказана необходимость восстановления банковского кредитования для экономического роста. Исследована связь между показателями ВВП и объемами банковского кредитования, построена эконометрическая модель этой зависимости. Дана общая оценка состояния банковской системы Украины после ее реформирования. Раскрыта необходимость координации действий Правительства и Центрального банка для обеспечения роста и модернизации экономики. Акцентировано, что политика инфляционного таргетирования и ограничения денежной массы путем продажи банкам ценных бумаг сужает их кредитные возможности и противоречит достижению основной цели, провозглашенной правительством, – росту экономики.

Ключевые слова: ВВП, центральный банк, кредитование экономики, экономический рост, таргетирование инфляции, депозитные сертификаты, потоки кредитов, приоритетные секторы экономики, модернизация структуры экономики.

NECESSITY AND CONDITIONS OF CREDITING RETURN FOR ENSURING ECONOMIC GROWTH IN UKRAINE

Summary. The article deals with the actual problems of restoring bank lending to ensure sustainable economic growth, proclaimed by the Government of Ukraine as a strategic goal. The conditions necessary for directing credit flows into priority areas for the development of the economy are indicated. The necessity of restoration of bank lending for economic growth is proved. The relations between GDP indicators and bank lending volumes are investigated, econometric model of this dependence is constructed. The general assessment of the state of the banking system of Ukraine after its reform is given. The necessity of coordinating actions of the Government and the central bank to ensure growth and modernization of the economy is revealed. It is emphasized that the policy of inflation targeting and the limitation of the money supply by selling securities to the banks restricts their credit facilities and contradicts the achievement of the main goal proclaimed by the Government – the growth of the economy.

Key words: GDP, central bank, lending to the economy, economic growth, inflation targeting, deposit certificates, credit flows, priority sectors of the economy, modernization of the structure of the economy.

УДК 336.71

Петрушко Я. Р.

*аспірант кафедри обліку та аудиту
Львівського національного університету імені Івана Франка*

Petrushko Y. R.

*postgraduate student
of the Department of Accounting and Audit,
Ivan Franko National University of Lviv*

КРЕДИТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКУ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Анотація. У статті розглянуто методологічні підходи до визначення кредитної діяльності банку. Досліджено основні етапи організації кредитної діяльності: організаційне забезпечення кредитної діяльності, формування кредитних ресурсів банку, здійснення кредитних операцій, управління ризиками кредитної діяльності, моніторинг та контроль кредитної діяльності.

Ключові слова: кредит, кредитна політика, кредитна діяльність, кредитна операція, кредитна послуга, кредитний продукт.

Вступ та постановка проблеми. Важливу роль у ресурсному забезпеченні розширеного відтворення та стійкого економічного зростання відіграє банківський кредит. Тому необхідною умовою подолання наслідків кризових явищ у банківському секторі є відновлення кредитування та активізація кредитних вкладень у національне господарство. Саме перед керівництвом банку постає питання правильної організації кредитної діяльності, яка полягає у розробленні ефективної кредитної політики, формуванні кредитних ресурсів, здійсненні кредитних операцій, моніторингу за кредитним портфелем. З огляду на це, проблеми організації кредитної діяльності

є актуальними, бо впливають на діяльність банку, а через це – і на розвиток банківської системи загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні погляди на кредит, кредитні операції, кредитну діяльність і кредитні відносини розвинуто у багатьох дослідженнях і публікаціях. Вивченню цих питань присвячено праці таких вітчизняних економістів, як В. Андрущенко, О. Васюренко, О. Вовчак, У. Владичин, Г. Миськів, А. Мороз, Л. Примостка, М. Савлук, Б. Пшик, А. Толстошеєва та інші.

Метою статті є з'ясування сутності кредитної діяльності банку та визначення етапів її організації.

Результати дослідження. Тему кредитної діяльності банку широко висвітлено в сучасній економічній літературі економічного спрямування. При цьому її розглядають у різних аспектах: одні автори приділяють більше уваги методиці здійснення кредитних операцій, другі розглядають процеси кредитування з огляду на банківський або фінансовий менеджмент банку, треті – в аспекті мінімізації кредитного ризику банку, інші – з погляду аналізу кредитної діяльності. Досліджуючи економічну природу кредитної діяльності, В.І. Волохов доводить, що кредитні операції не можна ототожнювати з кредитною діяльністю, вони є лише одним із її етапів, і вважає, що кредитна діяльність банку – це комплексний процес із відтворення і реалізації кредитних послуг із метою отримання прибутку [1, с. 114]. На думку О.Д. Вовчак, кредитна діяльність банку – це система заходів комерційного банку в сфері кредитування його клієнтів, що здійснює банк для реалізації своєї загальної стратегії в певному періоді часу [2, с. 286]. Однак це визначення є дещо вузьким, оскільки враховує тільки кредитування і не включає інших складників кредитної діяльності банку.

Л. Толстошеєва під кредитною діяльністю банків розуміє сукупність дій, спрямованих на формування необхідних обсягів кредитних ресурсів через залучення коштів юридичних і фізичних осіб та розміщення цих ресурсів на кредитному ринку з дотриманням загальноприйнятих принципів та наявних правових норм [3, с. 5]. Такої ж думки дотримується Н. Островська, яка вважає, що кредитна діяльність банку – це комплекс дій, спрямованих, окрім безпосередньої організації кредитного процесу, на досягнення високої ефективності кредитних вкладень, задоволення попиту на кредитні послуги, мінімізацію кредитного ризику та формування стійких конкурентних переваг у кредитній сфері [4, с. 8].

Отже, на нашу думку, кредитна діяльність банку – це складник банківської діяльності, що являє собою узгоджену за стратегічними і тактичними цілями сукупність внутрішньобанківських процесів і практичних дій, спрямованих на формування кредитних ресурсів та їх розподіл за контрольованого рівня ризиків з метою отримання прибутку.

Виходячи з цього визначення, доцільно виділити такі основні етапи організації кредитної діяльності, як:

- 1) організаційне забезпечення кредитної діяльності;
- 2) формування кредитних ресурсів банку;
- 3) здійснення кредитних операцій;
- 4) управління ризиками кредитної діяльності банку;
- 5) моніторинг та контроль кредитної діяльності.

Розглянемо кожен етап детальніше.

1. Однією із складових частин організації кредитної діяльності банку є організаційна структура кредитного підрозділу, яка має свої особливості в кожному конкретному банку, що визначаються розмірами, можливостями банку, а також потребами клієнтури. У великих банках організаційна структура може складатися з кількох департаментів, які охоплюють розгалужену мережу відділів, секторів, комітетів, груп, економічних рад тощо. Ці структурні підрозділи спеціалізуються на виконанні певних функцій кредитної процедури, наприклад, відділ попереднього контролю та розгляду кредитних заявок, відділ кредитного аналізу, відділ галузевого аналізу, відділ кредитних ризиків, відділ кредитних продуктів, відділ кредитної документації, відділ економічних прогнозів, відділ кредитного моніторингу тощо. У невеликих банках виконання всіх функцій сконцентровано в кількох структурних підрозділах.

Кредитна діяльність банку здійснюється через кредитний департамент банку, який виконує весь комплекс

комерційних операцій з надання кредитів юридичним і фізичним особам, іншим банкам, здійснює забезпечення повернення наданих кредитів, дослідження кон'юнктури фінансово-кредитного ринку, консультування тощо.

Обов'язковою є організація роботи кредитного комітету та комітету кредитного нагляду. Функціями кредитного комітету є: формування кредитної стратегії та кредитної політики банку; затвердження організаційної структури кредитного департаменту та посадових інструкцій для його працівників; встановлення напрямів диверсифікації кредитного портфеля банку та відповідних лімітів за країнами, галузями, кредитними інструментами, позичальниками; оцінка адекватності резервів під можливі втрати за кредитами, аналіз кредитного ризику портфеля та інших суттєвих ризиків, що пов'язані з кредитуванням; прийняття рішень про надання кредитів; періодичне списання безнадійних кредитів.

До функцій комітету кредитного нагляду належать: ухвалення змін та доповнень до загальної кредитної політики, аналіз та оцінка нових ринків, на які спрямовані інтереси банку, затвердження критеріїв прийнятності ризику, ухвалення впровадження нових кредитних інструментів, зокрема встановлення припустимого рівня ризику за такими інструментами, розгляд відносин банку з найважливішими новими клієнтами та збільшення обсягу кредитних операцій з постійними клієнтами, затвердження окремих винятків із загальних правил кредитної політики банку, розгляд звітів внутрішніх аудиторів щодо процесу кредитування, ухвалення кредитних процедур.

Для здійснення ефективної кредитної діяльності банкам доцільно розробляти зважену кредитну політику. Вона дає можливість регулювати, керувати, раціонально організувати відносини між банком і його клієнтами з приводу руху грошових коштів. Кредитна політика банку – це сукупність правил та документів, що регламентують усю кредитну діяльність і спрямовані на досягнення тактичних та стратегічних цілей банку.

Кредитна стратегія на рівні окремого банку визначається: вибором клієнтів і кредитних інструментів; нормами і правилами, які регламентують практичну діяльність банківського персоналу; компетентністю керівництва банку і рівнем кваліфікації персоналу, який займається питаннями кредитування. Тактика кредитної політики охоплює конкретні інструменти, які використовуються банком для реалізації його стратегічних цілей під час здійснення кредитних операцій, напрями їх вдосконалення, порядок організації кредитного процесу. Вона полягає в поєднанні вибору між ліквідністю та безпекою банку і можливістю отримання прибутків.

Кредитна політика містить загальну мету і основні завдання її досягнення. Метою кредитної політики банку є створення високоякісних активів, які забезпечують постійний плановий рівень прибутковості; вкладання кредитних коштів у економічно перспективні, рентабельні проекти; розроблення й активне впровадження нових кредитних технологій, кредитних продуктів і послуг; зміцнення і підвищення конкурентоспроможності на ринку; підвищення якості наданих послуг. Основними завданнями кредитної політики банку є: забезпечення високоприбуткового розміщення коштів банку; постійний контроль над структурою кредитного портфеля і його якісним складом; надання надійних і рентабельних кредитів, мінімізація і диверсифікація кредитних ризиків.

Кредитна політика повинна визначати: структуру кредитного портфеля, критерії оцінювання кредитів; пріоритетність розгляду на кредитному комітеті заявок на одержання кредиту; повноваження відповідальних осіб за

кредитування; перелік документів, необхідних до кредитної заявки; правила розрахунку і створення резервів щодо простроченої заборгованості.

Введення кредитної політики передбачає досягнення таких цілей банку, як виявлення, аналіз, оцінювання та контроль кредитних ризиків, забезпечення проведення банківських операцій відповідно до встановлених лімітів, процедур, положень, розмежування функцій та відповідальності працівників у процесі кредитування.

Основними суб'єктами формування і реалізації кредитної політики є: кредитний комітет (розробляє проект кредитної політики та механізм її реалізації), кредитний департамент (аналізує проект кредитної політики та вносить у нього свої коригування), Правління банку (затверджує проект кредитної політики банку), працівники кредитного відділу (реалізують кредитну політику банку), Ревізійна комісія і Спостережна рада банку (контролюють дотримання встановлених вимог кредитної політики).

Кредитна політика банку може бути консервативною (якщо частина кредитів у загальному обсязі робочих активів не перевищує 30%), помірною (питома вага кредитів у загальному обсязі робочих активів становить 30–50%), агресивною (частина кредитів перевищує 50% загального обсягу робочих активів).

Крім кредитної політики, кожен банк має внутрішні положення з кредитування, які є внутрішньобанківськими нормативними документами, що регламентують механізм надання кредитів і підвищення надійності кредитного портфеля банку, а також уніфікацію процедури кредитування в усіх структурних підрозділах банку.

Положення про кредитування визначає обсяги кредитної діяльності банку, напрями використання кредитних ресурсів, порядок надання кредитів, їх обслуговування та стягнення, процентні ставки за кредитами різних типів; контроль за виконанням кредитного процесу.

2. Банки здійснюють кредитні операції у межах кредитних ресурсів, які вони утворюють у процесі своєї діяльності. Кредитні ресурси – це власні, позичені або залучені кошти, які кредитори використовують для виконання кредитних операцій задля отримання прибутку і/або досягнення соціального ефекту [5, с. 75].

Банки можуть позичати один в одного на договірних засадах ресурси, залучати та розміщувати кошти у формі депозитів, вкладів і здійснювати взаємні операції, передбачені їх статутами. У разі недостатності коштів для здійснення кредитних операцій і виконання взятих на себе зобов'язань банки можуть одержувати кредити в НБУ. Кредитні ресурси НБУ становлять кошти статутного капіталу та інших фондів, інші кошти, що використовуються як кредитні ресурси [6, ст. 349].

Залучення ресурсів формує кредитний потенціал банку. У навчальній економічній літературі «кредитний потенціал банку» визначається як розмір мобілізованих у банку коштів за мінусом резерву ліквідності [7, с. 133]. Ця категорія розглядається з позиції наявності поточного ресурсного потенціалу з урахуванням створення обов'язкових і додаткових резервів. Однак джерелом кредитного потенціалу може бути не тільки поточний, але й загальний ресурсний потенціал банку. Тому поняття «кредитний потенціал банку» необхідно розглядати у ширшому розумінні: це ресурси, що визначають можливості банківської установи щодо розвитку кредитування, що формуються з урахуванням попиту на кредитні ресурси, наявності альтернативних напрямів фінансування, а також величини ресурсного потенціалу банку й формування необхідних резервів [8, с. 108].

3. Законодавство України під банківським кредитом визначає будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яку гарантію, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми [9]. Це означає, що кредитною є будь-яка операція, виконуючи яку, банк (кредитор) надає позичальникові кошти у тимчасове використання, а той зобов'язується їх повернути та внести плату за користування ними у визначений термін [10, с. 161].

Також необхідно розрізняти поняття «кредитна послуга» і «кредитний продукт». Дослідження у цьому напрямі повинні ґрунтуватися на певних відмінностях між продуктом та послугою, а саме [11, с. 242]:

- під продуктом, як правило, розуміють річ, а під послугою – діяльність чи процес;
- перший є відчутним, а останній – невідчутним;
- виробництво і споживання продукту не збігаються в часі та просторі, на відміну від послуги;
- перед споживанням якість продукту є визначеною, тоді як якість послуги визначається у процесі споживання;
- покупці, як правило, не беруть участі у виробництві продукту, а у виробництві послуги – беруть за допомогою інтерактивного процесу;
- продукт можна перепродати, а послугу – ні.

Таким чином, кредитний продукт – це стандартизовані процедури, які забезпечують виконання банками кредитних операцій. Він включає регламентацію взаємодії його персоналу з клієнтами під час їх обслуговування, документально-юридичне оформлення кредитної послуги, правила виконання кредитних операцій. Кредитна послуга – це дія працівника кредитного відділу, спрямована на задоволення потреб клієнта.

Кредитний продукт як результат людської діяльності щодо надання конкретного виду кредиту банками, який задовольняє певні потреби позичальників, необхідно вважати первинним щодо кредитної послуги. Кредитний продукт реалізується в кредитній послугі, що виробляється для постійного продажу і стає товаром для позичальників. Кредитні послуги реалізуються через здійснення кредитних і допоміжних операцій, які сукупно набувають споживчої вартості і задовольняють потреби позичальника [12, с. 79].

Згідно з економічним енциклопедичним словником під кредитним процесом розуміють рух банківського капіталу як послідовну зміну його етапів, під час якого відбувається перетворення акумульованих фінансових ресурсів у капітал [13]. Виділяють 7 основних етапів кредитного процесу: 1) комплексний аналіз і попередній відбір заявок на отримання кредиту; 2) дослідження конкурентоспроможності клієнта та його фінансового стану; 3) ухвалення рішення про можливість, обсяги, умови і форми надання кредиту; 4) визначення умов забезпечення кредиту; 5) надання на підставі кредитного договору банківського кредиту; 6) повернення кредиту з процентами та завершення кредитної операції; 7) моніторинг і контроль якості виданих кредитів.

4. Ризики, які супроводжують кредитну діяльність банків, являють собою одну з найсуттєвіших банківських загроз, оскільки більшість банкрутств банків зумовлена неповерненням позичальниками кредитів та непродуваною політикою банку у сфері ризиків. Згідно з Методичними рекомендаціями щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України, кредитний ризик – це наявний або потенційний ризик

для надходжень та капіталу банку, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди з банківською установою або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання [14].

Ризики кредитної діяльності доцільно поділити на внутрішні та зовнішні. Внутрішні поділяються на фінансові (кредитний, ризик ліквідності, валютний, процентний, ринковий) та функціональні (операційно-технологічний, юридичний, стратегічний, ризик втрати репутації). До зовнішніх ризиків належать: політичний, правовий, соціальний, економічний, форс-мажорний.

Для ефективного управління ризиками кредитної діяльності доцільно розглянути методи його реалізації: лімітування, резервування, хеджування та диверсифікація.

Лімітування – одна з форм захисту фінансових ризиків, яка передбачає розроблення детальної стратегічної документації, що встановлює гранично допустимий рівень ризику за кожним напрямом діяльності банку, а також чіткий розподіл функцій та відповідальності банківського персоналу.

Резервуванню передують класифікація активів, що є базою для визначення адекватного рівня резервів під можливі кредитні втрати. Разом із загальними резервами резерви під можливі втрати формують здатність банку протистояти збиткам. Для визначення розміру резервів потрібно враховувати кредитну історію, заставу та всі інші чинники, які впливають на ймовірність погашення кредитів.

Хеджування – метод пом'якшення ризику, який полягає в компенсації збитків від об'єкта хеджування за рахунок прибутку від інструменту хеджування, які виникають за одних і тих самих умов чи подій. За наявності схеми хеджування банк повністю ліквідує як ризик, так і можливість отримання додаткового прибутку: у разі, якщо умови чи події будуть сприятливими з погляду об'єкта хеджування, будь-який прибуток автоматично перекриватиметься збитками від інструменту хеджування [15].

Диверсифікація – це метод зниження ризику шляхом розподілу коштів між кількома ризиковими активами, таким чином, що підвищення ризику для одного, як правило, означає зниження ризику для іншого. Диверсифікацією кредитів називають розподіл грошових капіталів, укладених в економіку або кредитованих між різними об'єктами з метою зниження ризику втрат та збільшення прибутку.

5. Одним із важливих засобів підвищення ефективності кредитної діяльності банку є моніторинг. Більшість науковців розглядають кредитний моніторинг як процес

нагляду за поверненням кредиту, тобто лише як один з етапів кредитного процесу. Однак кредитний моніторинг – це система безперервного спостереження, оцінки і попередження негативних наслідків кредитної діяльності банків службами внутрішнього контролю банку, а також зовнішніми наглядовими органами (НБУ) [4, с. 10]. Моніторинг кредитної діяльності може бути первинним, який здійснюється Кредитним комітетом, Правлінням банку та допоміжними підрозділами (кредитним, безпеки, юридичним, валютним, аналізу, планування та звітності тощо), та державним, який проводять НБУ та Державна служба фінансового моніторингу України.

Фінансова операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу в банках, якщо сума, на яку вона проводиться, дорівнює чи перевищує 150 тис. грн. Зокрема, що стосується кредитної діяльності, то обов'язковому моніторингу підлягає зарахування або переказ коштів, надання або отримання кредиту (позики), здійснення інших фінансових операцій у разі, якщо хоча б одна із сторін – учасників фінансової операції має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі (на території), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, які провадять діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення (в тому числі дипломатичне представництво, посольство, консульство такої іноземної держави), або однією із сторін – учасників фінансової операції є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому у зазначеній державі (території) [16].

На нашу думку, основними напрямками контролю кредитної діяльності є: дотримання кредитної політики, робота працівників кредитного відділу, цільове використання кредиту, своєчасне погашення процентів та заборгованості за кредитом, стан, ринкова вартість та ліквідність застави, відстеження змін у фінансовому стані позичальника, якість та структура кредитного портфеля банку, виявлення проблемних кредитів і заходи щодо мінімізації втрат банку, рівень ризиків кредитної діяльності.

Висновки. Правильна організація банківського кредитування, розроблення ефективної кредитної політики та гнучкої системи управління ризиками виступають основою фінансової стабільності й ринкової стійкості банків. Тому кредитна діяльність банку, організація якої залежить від адекватного теоретико-методологічного обґрунтування засобів її організації та функціонування, потребує подальшого розвитку наукових досліджень у сфері практичного використання кредитних відносин банку.

Список використаних джерел:

1. Волохов В.І. Економічна природа і зміст кредитної діяльності банку в аспекті оцінювання її ефективності. *Фінанси України*. 2009. № 8. С. 109–117.
2. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М., Андрейків Т.Я. *Кредит і банківська справа*. К.: Знання, 2008, 361 с.
3. Толстошеева А.В. *Забезпечення безпеки кредитної діяльності банків*: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2015. 22 с.
4. Островська Н.Л. *Моніторинг в системі управління кредитною діяльністю банку*: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2014. 23 с.
5. Миськів Г.В. *Формування та розвиток кредитного ринку України*: дис. ... докт. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2016. 502 с.
6. *Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV* / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page> (дата звернення: 03.07.2018).
7. *Банковское дело* / под ред. О. И. Лаврушина. Москва: Финансы и статистика, 2002. 215 с.
8. Дрьомова У.В. *Проблемні аспекти формування та оцінки потенціалу розвитку банківського довгострокового кредитування*. С. 105-109. URL: biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/.../1/4.%20Dremova.pdf (дата звернення 29.06.2018).
9. *Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121-III* / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/page7> (дата звернення 29.06.2018).
10. Скоморович І.Г. *Банківські операції: навч. посібник*. Львів: В-цтво ПП «Магнолія 2006», 2010. 482 с.

11. Плакида С.І. Сутність поняття «послуга»: теоретичні аспекти. Інноваційна економіка. 2013. № 6. С. 241–243.
12. Волосович С., Кривошеєва В. Економічна природа кредитних послуг. Вісник КНТЕУ. 2015. № 2. С. 74–84.
13. Економічний енциклопедичний словник. URL : <http://www.subject.com.ua/economic/slovnik/index.html> (дата звернення 29.06.2018).
14. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України: постанова Правління НБУ від 02 серпня 2004 р. № 361 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04> (дата звернення 29.06.2018)
15. Національний банк України // Глосарій банківської термінології. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123718 (дата звернення 29.06.2018)
16. Про запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII / Верховна Рада України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1702-18/page> (дата звернення: 29.06.2018).

КРЕДИТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ БАНКА И ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ ЕЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Аннотация. В статье рассмотрены методологические подходы к определению кредитной деятельности банка. Исследованы основные этапы организации кредитной деятельности: организационное обеспечение кредитной деятельности, формирование кредитных ресурсов банка, осуществление кредитных операций, управление рисками кредитной деятельности, мониторинг и контроль кредитной деятельности.

Ключевые слова: кредит, кредитная политика, кредитная деятельность, кредитная операция, кредитная услуга, кредитный продукт.

BANK'S CREDIT ACTIVITY AND THE MAIN STAGES OF ITS ORGANIZATION

Summary. In the article deals with the methodological approaches to determining the bank's credit activity are reviewed. The main stages of organization of credit activity are investigated: organizational support of credit activity, formation of bank lending resources, implementation of credit operations, risk management of credit activity, monitoring and control of credit activity.

Key words: credit, credit policy, credit activity, credit operation, credit service, credit product.

УДК 338

Полятикіна Л. І.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Сумського національного аграрного університету*

Новикова С. В.

*магістр спеціальності «Облік і оподаткування»
Сумського національного аграрного університету*

Polyakina L. I.

*Candidate of Economics Associate Professor
of the Department of Accounting
Sumy National Agrarian University*

Novikova S. V.

*Master of specialty "Accounting and Audit"
Sumy National Agrarian University*

ОБЛІК І АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті розглянуто облік та аналіз фінансових результатів господарської діяльності підприємства. Розглянуто значення поняття «фінансові результати», їх класифікація, досліджено порядок обліку фінансових результатів. Наведено тлумачення понять «прибуток» та «збиток» підприємства. Розглянуті напрями покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансові результати, доходи, витрати, прибуток, збиток.

Вступ та постановка проблеми. Отримання позитивного фінансового результату та спрямування діяльності на його збільшення є основною метою та ціллю діяль-

ності підприємства. Результативність діяльності відображається у фінансово-економічних показниках, які більш точно характеризують фінансовий стан суб'єкта господа-